

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๑๘๘
วันอังคาร ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกิริธนา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเจียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๒. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๓. นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๔. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๕. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๖. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๗. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อภิภูธร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๐. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ แห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้ออรอด
๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์
๓. นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์

ผู้ช่วยดำเนินงานของกรรมการ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง	ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาหลักกฎหมายปกครอง
๒. นางสาวจรววยพร พงศาสิกุล	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๓. นางสาวคณินิจ แซ่เฮง	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๔. นางรัชณี รุจิขจรเดช	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๑๘๗ วันจันทร์ ที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน รายงานผลการประชุมคณะอนุกรรมการและผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ จำนวนสี่เรื่อง ดังนี้

เรื่องทีหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้จัดโครงการสัมมนาเรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ....” เมื่อวันพุธ ที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙ นั้น คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชนได้จัดทำสรุปผลการสัมมนาดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว นอกจากนั้น คณะอนุกรรมการได้รวบรวมกระดาษคำถามที่ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้สอบถามในวันสัมมนาดังกล่าว มอบให้แก่คณะอนุกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเพื่อนำใช้ประโยชน์ในการศึกษาและจัดทำ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการต่อไป

เรื่องที่สอง คณะอนุกรรมการได้มีการประชุมหรือเกี่ยวกับรูปแบบการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยเห็นว่าควรจัดทำในลักษณะการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับหลักการสำคัญที่บัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านประชามติ และหลักการสำคัญที่ควรบัญญัติไว้ในร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสิบฉบับ โดยผ่านช่องทางการสื่อสารของคณะกรรมการในช่องทางต่างๆ นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการได้รับการประสานงานจากสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ว่าได้จัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยแบ่งออกเป็นสองรายการ ดังนี้

รายการ “เดินหน้ารัฐธรรมนูญไทย” เป็นรายการสดออกอากาศเป็นประจำทุกวันพฤหัสบดี และวันศุกร์ ระหว่างเวลา ๑๖.๐๐ – ๑๗.๐๐ นาฬิกา ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา โดยจะเริ่มออกอากาศวันแรกในวันพฤหัสบดี ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๙ ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากนายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... ส่วนหัวข้อการให้สัมภาษณ์ในวันอื่นนั้น คณะอนุกรรมการได้กำหนดประเด็นหัวข้อสำหรับออกอากาศไว้เบื้องต้นแล้ว เช่น เรื่องการปฏิรูปการเมือง หรือเรื่องการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือประเด็นหลักการสำคัญที่บัญญัติไว้ในร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งสิบฉบับ เป็นต้น ทั้งนี้ ขอความร่วมมือจากกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นตัวแทนคณะกรรมการในการให้สัมภาษณ์ โดยกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจกำหนดหัวข้อในส่วนที่ตนมีความเชี่ยวชาญก็ได้ ไม่ได้จำกัดเฉพาะหัวข้อที่คณะอนุกรรมการกำหนดเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผู้จัดรายการขอความอนุเคราะห์ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมอบหมายให้มีกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจำนวนสองท่านเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการให้สัมภาษณ์ ซึ่งในประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการเห็นว่า ไม่ควรมอบหมายให้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญท่านใดท่านหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการให้สัมภาษณ์ แต่ควรสลับหมุนเวียนกันไปให้สัมภาษณ์ ส่วนรูปแบบอยู่ระหว่างการประสานงานว่าจะใช้วิธีบันทึกเทปหรือให้สัมภาษณ์สดทางโทรศัพท์ได้หรือไม่ เพื่อความสะดวกของกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

รายการ “บันทึกสถานการณ์” ออกอากาศเป็นประจำทุกวันจันทร์ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (FM 92.5 MHz) ซึ่งเป็นสถานีแม่ข่ายที่มีการถ่ายทอดไปยังสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยสาขาที่ตั้งในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ แต่ยังไม่ได้กำหนดว่าจะเริ่มออกอากาศเมื่อใด โดยสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยขอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้พิจารณาถึงความเหมาะสมว่าจะเริ่มออกอากาศวันแรกในวันใด ซึ่งในประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการเห็นว่าควรเริ่มออกอากาศครั้งแรกในวันจันทร์ ที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่องที่สาม การรับฟังความเห็นของประชาชนต่อร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งสิบฉบับนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้จัดโครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... แล้ว ส่วนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ยังไม่ได้จัดให้มีการรับฟังความเห็นจากประชาชน ประกอบกับ

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้ลงมติเห็นชอบรายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองในเรื่องสาระสำคัญที่ควรบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ดังนั้น คณะอนุกรรมการเห็นว่าควรเชิญคณะกรรมการการเลือกตั้งและผู้แทนสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงแสดงความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมทั้งจัดโครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความเห็นของประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ในวันศุกร์ ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง หมายเลข ๒๑๓ - ๒๑๖ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒ โดยกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยสมาชิกพรรคการเมือง และผู้แทนกลุ่มอาชีพต่างๆ ส่วนรูปแบบการจัดสัมมนานั้นจะมีลักษณะเดียวกับการจัดโครงการสัมมนาเพื่อรับฟังความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ....

เรื่องที่สำคัญ การจัดทำโพลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนั้น คณะอนุกรรมการได้ประสานงานให้นิด้าโพลจัดทำแบบสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับหลักการที่ควรบัญญัติไว้ในร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสี่ฉบับแล้ว อย่างไรก็ตาม หากคณะกรรมการมีประเด็นที่จะให้นิด้าโพลจัดทำแบบสำรวจความคิดเห็นในประเด็นใดเป็นการเฉพาะ ก็สามารถกำหนดประเด็นเพื่อให้นิด้าโพลนำไปสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเพิ่มเติมได้ นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการได้ประสานงานให้สำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับหลักการสำคัญที่ควรบัญญัติในร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งสี่ฉบับ โดยจะเริ่มดำเนินการในสัปดาห์แรกของเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๙ และรายงานผลการสำรวจความคิดเห็นต่อคณะกรรมการในสัปดาห์ที่สามของเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๙

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่จัดทำโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติที่จะรายงานผลการสำรวจความคิดเห็นต่อคณะกรรมการในสัปดาห์ที่สามของเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๙ นั้น อาจไม่ทันกำหนดเวลาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวคณะกรรมการจะต้องจัดทำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งสี่ฉบับเสร็จเรียบร้อยแล้ว แม้ร่างรัฐธรรมนูญจะยังไม่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลใช้บังคับก็ตาม คณะกรรมการจะต้องจัดส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... ให้แก่สภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณา โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสัปดาห์นับแต่วันที่รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ หากคณะกรรมการไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะต้องตั้งคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสัปดาห์ รวมระยะเวลาการพิจารณาทั้งสองชั้นตอนจำนวนทั้งสิ้นเก้าสัปดาห์ คงเหลือระยะเวลาจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบวัน เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งและพรรคการเมืองเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ฉะนั้น การส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณานั้น คณะกรรมการจะต้องถ่วงเวลาในการ

เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับดังกล่าวไว้ก่อน เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง และพรรคการเมืองได้มีเวลาเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส่วนกรอบระยะเวลาในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... คณะกรรมการจะต้องจัดทำแล้วเสร็จภายในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๙ เพื่อให้เป็นไปตามกรอบเวลาดังกล่าวข้างต้น หากคณะกรรมการพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับไม่แล้วเสร็จภายในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๙ ก็จะส่งผลกระทบต่อการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติล่าช้าไปกว่ากรอบเวลาดังกล่าว ประกอบกับหากเกิดเหตุสุดวิสัยทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งชุดปัจจุบันมีกรรมการการเลือกตั้งที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เพียงสองคน คณะกรรมการการเลือกตั้งจะไม่สามารถมีมติในเรื่องที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งได้จนกว่าจะสรรหากรรมการการเลือกตั้งครบองค์ประกอบตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด โดยกระบวนการสรรหาจะต้องใช้เวลาประมาณหกสัปดาห์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อหลักการที่บัญญัติในร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่เป็นหลักการใหม่หลายประเด็น เช่น การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมของสมาชิกพรรคการเมือง และจำนวนสมาชิกพรรคการเมือง เป็นต้น ซึ่งจะต้องมีเวลาให้คณะกรรมการการเลือกตั้งและพรรคการเมืองได้เตรียมการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

นายชาติชาย ฌ เชียงใหม่ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน กล่าวว่า คณะอนุกรรมการจะนำประเด็นดังกล่าวไปหารือกับสำนักงานสถิติแห่งชาติเพื่อปรับระยะเวลาการสำรวจความคิดเห็นโดยให้ดำเนินการในสัปดาห์สุดท้ายของเดือนตุลาคม ๒๕๕๙ และให้รายงานผลการสำรวจความคิดเห็นต่อคณะกรรมการในต้นเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๙

ประธานกรรมการกล่าวว่า การทำโพลสำรวจความคิดเห็นของนิต้าโพล ควรสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดค่าสมาชิกพรรคการเมือง โดยตั้งคำถามในลักษณะว่าเพื่อให้ท่านมีส่วนเป็นเจ้าของพรรคการเมืองและมีส่วนร่วมตัดสินใจการกำหนดนโยบายพรรคการเมือง ถ้ากำหนดให้เก็บค่าสมาชิก ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ถ้าท่านไม่เห็นด้วยท่านคิดว่าจะมีวิธีใดที่จะทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีความเป็นเจ้าของพรรคการเมืองและมีส่วนร่วมตัดสินใจการกำหนดนโยบายพรรคการเมืองอย่างแท้จริง หรือสอบถามในลักษณะว่าท่านคิดว่าสมาชิกพรรคการเมืองควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการกำหนดนโยบายพรรคการเมืองหรือไม่ หรือสอบถามในลักษณะถามว่าพรรคการเมืองควรกำหนดให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพรรคการเมืองหรือไม่ แล้วถ้าจะให้สมาชิกมีสิทธิเช่นว่านั้น หากกำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองต้องชำระค่าสมาชิกในอัตราสองร้อยบาทต่อปี จะเหมาะสมหรือไม่

ส่วนกรอบเวลาการพิจารณาร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ เมื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... เสร็จแล้ว คณะกรรมการจะต้องพิจารณาศึกษาหลักการที่ควรบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... เพื่อให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง นำหลักการดังกล่าวไปยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับดังกล่าว โดยในระหว่างนั้นคณะกรรมการจะต้องพิจารณาร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญขององค์กรอิสระไปพลางก่อน ส่วนการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... คณะกรรมการจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกับระยะเวลาหกสิบวันที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... ซึ่งจะทำให้กรอบระยะเวลาในการพิจารณาร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งสี่ฉบับสอดคล้องกันพอดี เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบระยะเวลาการเตรียมความพร้อมในการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน ซึ่งจะต้องมีระยะเวลาให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งประมาณหกสิบวันนับแต่วันที่ร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งฉบับสุดท้ายผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ส่วนการพิจารณาร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งสี่ฉบับ ควรให้ผู้แทนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการด้วย เนื่องจากในการพิจารณาของคณะกรรมการอาจเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงาน คณะกรรมการจะได้สอบถามผู้ปฏิบัติว่าสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่ หากไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ คณะกรรมการจะได้แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถทำงานได้

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ รายงานผลการประชุมคณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่า คณะอนุกรรมการได้พิจารณาเกี่ยวกับเรื่องการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชน รวมทั้งการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักการที่ควรบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... โดยในวันพุธที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ ได้เชิญหน่วยงานของรัฐด้านสิทธิมนุษยชนเข้าร่วมประชุมชี้แจงปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน ส่วนวันพฤหัสบดี ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๙ คณะอนุกรรมการจะประชุมร่วมกับองค์กรภาคเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อรับฟังข้อเสนอเกี่ยวกับหลักการที่ควรบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... เช่นเดียวกัน

ส่วนการรับฟังความเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งสี่ฉบับ คณะอนุกรรมการกำหนดแผนงานการจัดเวทีสัมมนารับฟังความคิดเห็นของประชาชนจำนวน ๕ ครั้ง ซึ่งเดิมกำหนดจะจัดสัมมนาเฉพาะวันเสาร์และอาทิตย์ของเดือนตุลาคม ๒๕๕๙ แต่เนื่องจากเป็นช่วงเทศกาลออกพรรษาจึงขอเปลี่ยนแปลงการจัดสัมมนาเป็นวันจันทร์และอังคาร โดยขอความร่วมมือจากกรรมการร่างรัฐธรรมนูญร่วมเดินทางไปกับคณะอนุกรรมการในการรับฟังความเห็นของประชาชนในเวทีสัมมนาทั้งห้าครั้งดังกล่าว ส่วนรูปแบบการจัดสัมมนานั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะร่วมมือกับสถาบันพระปกเกล้า โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายของการจัดสัมมนาในแต่ละเวทีครั้งละหนึ่งร้อยยี่สิบคน โดยการสัมมนาในแต่ละครั้งจะแบ่งกลุ่มย่อยออกเป็นสี่กลุ่ม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้แสดงความคิดเห็นกันอย่างทั่วถึง แต่เนื่องจากกำหนดการจัดสัมมนาอยู่ในช่วงเริ่มต้นปีงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ การขอสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถทำได้ ฉะนั้น งบประมาณในการดำเนินโครงการจัดสัมมนาจึงต้องใช้งบประมาณของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญส่วนหนึ่งและสถาบันพระปกเกล้าอีกส่วนหนึ่ง โดยการจัดสัมมนาทั้งห้าครั้ง จะใช้งบประมาณจำนวนทั้งสิ้นประมาณ ๒,๒๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นจำนวนไม่สูงมากเมื่อเทียบกับการรับฟังความเห็นต่อร่างรัฐธรรมนูญ เนื่องจากไม่มีค่าที่พักของผู้เข้าร่วมสัมมนา สำหรับกำหนดวันและสถานที่จัดสัมมนา ครั้งที่หนึ่ง วันอังคาร ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๙ ณ จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งที่สอง วันอังคาร ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ ณ จังหวัดเชียงราย ครั้งที่สาม วันอังคาร ที่

๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ครั้งที่สี่ วันอังคาร ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ จังหวัดชลบุรี และครั้งที่ห้า วันอังคาร ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ จังหวัดพิษณุโลก

ประธานกรรมการกล่าวว่า รูปแบบการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมีกำหนดจะจัดนั้น จะมีลักษณะเป็นการรับฟังความเห็นแบบปลายเปิด เนื่องจากคณะกรรมการไม่มีเอกสารเกี่ยวกับร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญแจกผู้เข้าร่วมสัมมนาเพื่อกำหนดกรอบความคิดให้ผู้เข้าร่วมสัมมนา ซึ่งจะแตกต่างกับกระบวนการรับฟังความเห็นต่อร่างรัฐธรรมนูญที่จะมีกรอบหลักการสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญเป็นเอกสารแจกผู้เข้าร่วมสัมมนาแล้วสอบถามความเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนาว่าเห็นด้วยหรือไม่ หรือจะเพิ่มเติมในเรื่องใดบ้าง คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดแนวทางการรับฟังความเห็นไว้อย่างไร

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า รูปแบบวิธีการรับฟังความเห็นนั้น คณะอนุกรรมการได้กำหนดรูปแบบโดยให้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ หรืออนุกรรมการเป็นผู้อธิบายหลักการที่เกี่ยวข้องกับร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญในแต่ละฉบับ ประกอบกับสาระสำคัญที่บัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญ จากนั้นจะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็น ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการได้มอบหมายให้อนุกรรมการแต่ละคนทำการศึกษาร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งสี่ฉบับ แล้วนำเสนอต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาว่าในร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งแต่ละฉบับมีประเด็นเรื่องใดบ้างที่จะนำเสนอให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่จะนำไปสอบถามความเห็นจะเป็นประเด็นที่เป็นหลักการสำคัญที่บัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ควรนำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งสี่ฉบับที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไปรับฟังความเห็น เนื่องจากอาจทำให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาเข้าใจผิดว่าเป็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้จัดทำ ดังนั้น คณะอนุกรรมการจะต้องอธิบายสร้างความเข้าใจแก่ผู้เข้าร่วมสัมมนาในเรื่องดังกล่าว

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เรื่องเอกสารประกอบการสัมมนานั้น คณะอนุกรรมการจะสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา รวมถึงเรื่องการปฏิรูปการเมือง เป็นเอกสารประกอบการสัมมนาเพื่อแจกให้แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา

นายบรรชิต สิงหเสนี โฆษกกรรมการ กล่าวว่า เรื่องการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นเพียงกระบวนการเชิงสัญลักษณ์เท่านั้น คณะอนุกรรมการควรจัดเวทีรับฟังความเห็นให้ครบถ้วนทั้งสี่ภาคก็เพียงพอแล้ว ส่วนประเด็นที่จะนำไปสอบถามเพื่อรับฟังความเห็นผู้เข้าร่วมสัมมนานั้น คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชนได้กำหนดประเด็นคำถามเพื่อให้นินดาโพลนำไปจัดทำแบบสำรวจความเห็นของประชาชนในเรื่องเกี่ยวกับหลักการที่ควรบัญญัติในร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งสี่ฉบับแล้ว คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญอาจนำประเด็นคำถามดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดหัวข้อการสัมมนาก็ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสี่ฉบับ คณะกรรมการไม่สามารถนำเสนอรายละเอียดของร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับว่ามีสาระสำคัญในเรื่องใดบ้าง แต่จะเป็นการนำเสนอเกี่ยวกับหลักการสำคัญที่ควรบัญญัติในร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับว่าควรบัญญัติเรื่องใดบ้างเพื่อให้สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการควรใช้โอกาสนี้แนะนำเสนอเกี่ยวกับข้อดีที่บัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญ และการปฏิรูปด้านต่างๆ

ควบคู่ไปด้วย เพื่อเชื่อมโยงกับหลักการใหม่ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ โดยอธิบายให้เห็นความเชื่อมโยงว่ารัฐธรรมนูญจำเป็นต้องมีการปฏิรูปประเทศเพื่อไปสู่ผลในเรื่องใดบ้าง วิธีการดังกล่าวจะเป็นการกระตุ้นความจำของประชาชนไม่ให้ลืมหลักการสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ขอให้คณะกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชนยกหัวข้อแล้วนำเสนอ ต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณาและมอบหมายกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละเรื่อง

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ตั้งข้อสังเกตว่า คณะอนุกรรมการรับฟังความเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้เชิญองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนมาเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังความเห็นด้วยนั้น ควรสอบถามรูปแบบการทำงานของบางองค์กร อาทิ Human Rights Watch ที่มีอคติกับประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพื่อประโยชน์ต่อการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้หารือในเรื่องการเชิญ Human Rights Watch แล้วและเห็นว่าไม่ควรเชิญองค์กรดังกล่าวเนื่องจากบทบาทของ Human Rights Watch มีความชัดเจนว่ามีอคติกับประเทศไทย แต่หากมีความจำเป็นต้องเชิญมาเข้าร่วมประชุม จะต้องเชิญเป็นการเฉพาะไม่ใช่ในเวลาเดียวกับที่เชิญองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนอื่นมาเข้าร่วมประชุม ส่วนแนวคิดการพิจารณาร่างกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งสี่ฉบับโดยให้เชิญผู้แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งเข้าร่วมประชุมด้วยนั้น อาจเป็นอุปสรรคต่อกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในการแสดงความคิดเห็น เนื่องจากจะไม่สามารถแสดงความคิดเห็นแบบตรงไปตรงมาได้ ดังนั้น หากคณะกรรมการมีข้อสงสัยในเรื่องใดอาจใช้วิธีรวบรวมประเด็นคำถามแล้วเชิญคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้แทนมาสอบถามก็ได้ แต่ไม่ควรให้เข้าร่วมประชุมในขณะที่คณะกรรมการกำลังพิจารณาร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งสี่ฉบับ

ประธานกรรมการกล่าวว่า การจัดทำร่างกฎหมายก็เพื่อให้เจ้าหน้าที่นำออกไปปฏิบัติ ซึ่งโดยปกติการพิจารณาร่างกฎหมายก็จะให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาร่วมประชุมด้วย เนื่องจากในขณะที่พิจารณาร่างกฎหมาย หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับแนวปฏิบัติจะได้สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติว่าการบัญญัติในแต่ละเรื่องสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ หากไม่สามารถปฏิบัติได้ก็จะแก้ไขจนกว่าเจ้าหน้าที่จะสามารถปฏิบัติได้ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้ในการพิจารณาร่างกฎหมายในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายศุภชัย ยาวะประภาช กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในการจัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนของคณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนั้น ขอให้มิอนุกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่วมเดินทางไปด้วยเพื่อไปเก็บข้อมูลข้อเสนอแนะของประชาชน

ประธานกรรมการกล่าวว่า รูปแบบการเก็บข้อมูลควรเก็บไว้เป็นหลักฐานว่าคณะกรรมการได้สืบค้นข้อมูลเพื่อนำมาพิจารณาในการจัดทำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญอย่างไรบ้าง โดยขอให้คณะอนุกรรมการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจัดทำในลักษณะสรุปความเห็นแต่ละความเห็นแบบสั้นกระชับ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการว่า ในร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับประชาชนมีข้อเสนอแนะว่าควรบัญญัติหลักการในเรื่องใดบ้าง เช่น ควรสรรหากรรมการองค์กรอิสระทุกองค์กรใหม่ หรือควรเก็บค่าสมาชิกพรรคการเมือง เป็นต้น หากคณะกรรมการเห็นด้วยกับความคิดเห็นดังกล่าวก็จะไปพิจารณารายละเอียดในการบัญญัติกฎหมายในแต่ละเรื่องต่อไป

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง กล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... มีประเด็นที่ต้องพิจารณาสามประเด็น คือ (๑) สถานะของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... หรือกฎหมายระดับพระราชบัญญัติเป็นการเฉพาะ เนื่องจากในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... คณะกรรมการการเลือกตั้งได้เสนอให้นำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไปบัญญัติไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ โดยไม่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... (๒) ประเด็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และ (๓) กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ไม่มีบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... เนื่องจากแนวความคิดของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตามรูปแบบการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับงานประจำมากเกินไป โดยแบ่งภารกิจให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนรับผิดชอบในแต่ละด้าน ซึ่งทำให้กรรมการการเลือกตั้งที่รับผิดชอบงานด้านใดด้านหนึ่งจะมุ่งทำงานแต่เฉพาะในภารกิจที่ตนรับผิดชอบเท่านั้น ดังนั้น ภารกิจที่เกี่ยวกับงานประจำ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยให้ดำเนินการอย่างไรแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะออกแบบอย่างไรเพื่อไม่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแบ่งภารกิจการมอบหมายงานให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนรับผิดชอบภารกิจงานประจำ เนื่องจากหากมีการแบ่งภารกิจงานประจำให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนรับผิดชอบจะเป็นต้นเหตุแห่งความขัดแย้งภายในคณะกรรมการการเลือกตั้ง และประเด็นสำคัญกรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนมีความเป็นอิสระแยกออกจากกันเด็ดขาด ทำให้การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งขาดความสามัคคีร่วมกันในการทำงานในฐานะที่เป็นองค์กรเดียวกัน

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ กล่าวว่า แนวคิดเรื่องการแบ่งภารกิจของคณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถแบ่งออกได้สองแนวทางคือ แนวทางที่หนึ่งแบ่งตามภารกิจ และแนวทางที่สองแบ่งตามพื้นที่ ซึ่งในประเด็นดังกล่าวเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เช่น ประเทศฟิลิปปินส์ ได้กำหนดการแบ่งหน้าที่ขององค์กรที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาคือ กรรมการธิการ (commissioner) ด้านการอุดมศึกษาซึ่งจะทำงานเต็มเวลา โดยในรัฐธรรมนูญของประเทศฟิลิปปินส์กำหนดให้มีฐานะเทียบเท่ารัฐมนตรี ส่วนวิธีการจะแบ่งภารกิจและหน้าที่ให้กรรมการธิการซึ่งมีจำนวน ๕ คนรับผิดชอบดูแลมหาวิทยาลัยแห่งชาติ (national university) ซึ่งมีประมาณหนึ่งร้อยสิบแห่งทั่วประเทศ โดยรูปแบบการทำงานของกรรมการธิการด้านการอุดมศึกษาของประเทศฟิลิปปินส์ถูกออกแบบให้ทำงานในลักษณะเป็นสภามหาวิทยาลัย (Board of Trustees) ซึ่งมีลักษณะเดียวกับสภามหาวิทยาลัยของประเทศไทย โดยแบ่งหน้าที่ให้กรรมการแต่ละคนรับผิดชอบดูแลมหาวิทยาลัยจำนวนเท่ากัน ซึ่งการทำงานลักษณะดังกล่าวข้อดีคือ ทำให้มหาวิทยาลัยไม่มีความเป็นอิสระซึ่งแตกต่างกับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่มหาวิทยาลัยมีความเป็นอิสระมากจนทำให้เกิดปัญหาเรื่องการบริหารจัดการภายในมหาวิทยาลัย แต่ในประเทศฟิลิปปินส์

กรรมการด้านการอุดมศึกษาจะทำหน้าที่เป็นประธานของมหาวิทยาลัยโดยกรรมการหนึ่งคนจะรับผิดชอบมหาวิทยาลัยประมาณสี่สิบแห่ง แต่ในขณะที่เดียวกันก็จะมีการประชุมหารือภายในกรรมการด้านการอุดมศึกษาเองว่าในแต่ละส่วนมีการดำเนินการอย่างไร กรณีเกิดปัญหาจะแก้ไขอย่างไร หากนำแนวคิดดังกล่าวมาตอบใจหทัยว่าประเทศไทยควรมีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือไม่ โดยนำรูปแบบการทำงานของกรรมการด้านการอุดมศึกษาของประเทศฟิลิปปินส์มาเป็นต้นแบบจะเหมาะสมหรือไม่ โดยออกแบบให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนรับผิดชอบดูแลคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดในจำนวนเท่ากัน แล้วให้รับผิดชอบในลักษณะเป็นประธานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการทำงานของกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่คัดเลือกมาจากบุคคลภายในจังหวัดนั้น ถ้าเป็นไปตามรูปแบบดังกล่าวการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะไม่แบ่งตามภารกิจดังเช่นในปัจจุบัน แต่จะแบ่งตามพื้นที่รับผิดชอบแทน เหตุผลที่คิดเรื่องดังกล่าวเนื่องจากหากไม่มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่คอยกำกับดูแลสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ก็จะทำให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้มีอิทธิพลในพื้นที่อย่างแท้จริง แต่หากกำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบกำกับดูแลสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยมีความเชื่อมโยงกับคณะกรรมการการเลือกตั้งก็จะทำให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ ต่างจากรูปแบบปัจจุบันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่ได้มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งรูปแบบดังกล่าวเป็นช่องทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งในพื้นที่ และควรมีอิทธิพลของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างคณะกรรมการการเลือกตั้งกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในประเทศอินเดียคณะกรรมการการเลือกตั้งจะไม่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งทั้งหมด ในการดำเนินการบางเรื่องคณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นเพียงผู้กำหนดนโยบายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการเท่านั้น โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวจะต้องดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งของประเทศอินเดียมีทั้งหมดสามคน โดยในภูมิภาคต่าง ๆ จะมีการแต่งตั้งหัวหน้ากรรมการการเลือกตั้งภูมิภาคละหนึ่งคนเพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลเจ้าหน้าที่ในการบริหารจัดการการเลือกตั้งในภูมิภาคต่าง ๆ พร้อมทั้งประสานงานกับเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นเพื่อขอความช่วยเหลือในการจัดการเลือกตั้ง การกำหนดให้องค์กรอิสระมีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการได้ทุกอย่าง อาจทำให้องค์กรนั้น ๆ เป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่เกินไปและไม่สามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ทั้งหมด จากการพิจารณาโครงสร้างของคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า ควรกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่งทำหน้าที่ในการตรวจสอบการเลือกตั้งโดยอาจจะมาจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งส่วนหนึ่งและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นหรือผู้แทนจากภาคประชาชนในท้องถิ่นอีกส่วนหนึ่ง ส่วนการสอบสวนการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้น อาจกำหนดให้ส่วนหนึ่งมีที่มาจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อีกส่วนหนึ่งมาจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการอื่น ๆ นอกจากนี้ ในส่วนงานอื่น ๆ ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ควรดำเนินการเองแต่ควรใช้วิธีประสานการทำงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการสั่งการให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการได้ด้วย เดิมอำนาจดังกล่าวมีการกำหนดไว้ในกฎหมายแล้วแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้ใช้อำนาจดังกล่าวมากนัก หากในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้การดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นไปในรูปแบบที่กล่าวไว้ข้างต้น ก็จะทำให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีขนาดองค์กรที่ไม่ใหญ่จนเกินไปและทำให้สามารถขึ้นตรงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้โดยไม่จำเป็นต้องแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในระหว่างกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจกำหนดให้มีคณะกรรมการสนับสนุนและส่งเสริมการเลือกตั้งที่มาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐทำหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้ง และคณะกรรมการควบคุมและตรวจสอบการเลือกตั้ง ซึ่งอาจจะกำหนดให้มีที่มาคล้ายกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยคณะกรรมการชุดดังกล่าวคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้แต่งตั้ง เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปก็ให้จับสลากจังหวัดละสามคน ร่วมกับผู้แทนภาคประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศอีกจำนวนหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมและตรวจสอบการเลือกตั้งในช่วงระยะเวลาที่มีการจัดการเลือกตั้ง ส่วนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งควรจะต้องคงไว้ เพราะในช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้งจำเป็นที่จะต้องมีผู้ที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการจัดการเลือกตั้ง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า การที่คณะกรรมการเลือกตั้งจะเสนอกฎหมายว่าด้วยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้ในกฎหมายอีกฉบับหนึ่งแทนที่จะกำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจไม่เหมาะสม การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้มีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ แม้จะมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันระหว่างกรรมการการเลือกตั้งก็ตาม แต่การดำเนินการทุกเรื่องก็ต้องสู่การพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดตามกฎหมาย การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบมีผลดี คือ กรรมการการเลือกตั้งสามารถให้ความเห็นและแนะนำการทำงานต่อเจ้าหน้าที่ในด้านที่ตนรับผิดชอบได้ และทำให้กรรมการการเลือกตั้งไม่ต้องรอให้มีการเสนอเรื่องจากเจ้าหน้าที่แต่เพียงอย่างเดียว ในส่วนของกระบวนการจัดการเลือกตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งตั้งแต่ชุดแรกจนถึงชุดปัจจุบันดำเนินการจัดการเลือกตั้งทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่งกล่าวคือ สามารถจัดการการเลือกตั้งส่วนใหญ่ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยและเป็นผลสำเร็จ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ดำเนินการไม่เป็นผลสำเร็จ คือ การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อปี ๒๕๔๙ และการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อปี ๒๕๕๗ ซึ่งในกระบวนการจัดการเลือกตั้งอาจมีการทุจริตในระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติบ้างก็เป็นเรื่องธรรมดา แต่ที่ผ่านมาก็มีการดำเนินคดีทั้งหมดเพื่อทำให้เป็นคดีตัวอย่าง ซึ่งจะทำให้ไม่มีผู้ใดกล้าที่จะกระทำความผิดอีก ในส่วนของการป้องกันการทุจริตการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งพยายามคัดสรรเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยให้มีความหลากหลายและให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมด้วย รวมทั้งขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยหน่วยเลือกตั้งจำนวนสองคนด้วย ซึ่งทำให้เกิดการตรวจสอบและถ่วงดุลกันในการทำหน้าที่จัดการเลือกตั้ง อีกทั้งรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้งทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยได้ ทำให้การกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่ทำได้ยากขึ้น ทั้งนี้ ในกระบวนการการนับคะแนนของเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งก็พยายามที่จะให้ตัวแทนของผู้สมัครของพรรคการเมืองต่าง ๆ เข้ามาสังเกตการณ์เพื่อความโปร่งใสด้วย ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีแนวโน้มดีขึ้น สังเกตได้จากการมาใช้สิทธิของประชาชนที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ปัญหาในการจัดการเลือกตั้งอยู่ที่การทุจริตการเลือกตั้งเป็นสำคัญซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะต้องร่วมกันพิจารณาว่าจะวางกลไกในการป้องกันอย่างไรให้เหมาะสม แต่ทั้งนี้ไม่ควรนำเรื่องของคณะกรรมการ

การเลือกตั้งประจำจังหวัดเข้ามาพิจารณาปะปนกับเรื่องของการทุจริตการเลือกตั้ง เพราะอาจทำให้เกิดความสับสนและทำให้แก้ปัญหาได้ไม่ถูกต้อง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ที่ผ่านมามีการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ทำให้ประชาชนเกิดความสงสัยในความสุจริต ซึ่งทำให้เกิดความสงสัยในความสุจริตของคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย ประกอบกับการจัดการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดก็อาศัยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นสำคัญ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงมีแนวคิดที่จะปรับเปลี่ยนกลไกการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาอย่างเช่นในอดีต และกำหนดให้ผู้ที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งในจังหวัดปฏิบัติหน้าที่เฉพาะช่วงเวลาที่การจัดการเลือกตั้งเท่านั้น เพื่อไม่ให้เกิดความคุ้นเคยกับนักการเมืองในพื้นที่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งพยายามออกแบบปรับปรุงการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อไม่ให้เข้ามายุ่งเกี่ยวกับสำนวนการสอบสวน

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดไม่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการสอบสวน ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่จะไม่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีอำนาจในการจัดการเลือกตั้งด้วย ก็แสดงให้เห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอีกต่อไป

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า หากไม่กำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ก็อาจกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมาทำหน้าที่ดังกล่าวแทน และควรกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งส่วนหนึ่งมาจากหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ เพื่อทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก และอีกส่วนหนึ่งมาจากผู้แทนของภาคประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ อาจเพิ่มจำนวนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งให้สอดคล้องกับจำนวนของกรรมการการเลือกตั้งที่เพิ่มขึ้นก็ได้

นายภัทร คำพิทักษ์ กล่าวว่า ที่ผ่านมามีปัญหาของการเลือกตั้งคือ กระบวนการตรวจสอบการจัดการเลือกตั้ง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงเสนอให้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบันทึกภาพในหน่วยเลือกตั้ง เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการป้องกันและตรวจสอบการทุจริต หากการจัดการเลือกตั้งเป็นไปได้ด้วยดีก็จะมีปัญหาทุจริต ในการจัดการเลือกตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดที่ผ่านมามีอาศัยบุคลากรของหน่วยงานอื่นเข้ามาทำหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งเป็นสำคัญ ดังนั้น การจัดการเลือกตั้งท้องถิ่นก็ควรมอบให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบเพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งให้ความสนใจกับการเลือกตั้งในระดับประเทศเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ การออกแบบรูปแบบการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องกำหนดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความในมาตรา ๒๒๔ ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการจัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้งและควบคุมดูแลการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ในส่วนของการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นควรกำหนดให้กลไกและหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดเป็นผู้จัดการเลือกตั้งและให้ภาคประชาชนและฝ่ายความมั่นคงเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ภายใต้การกำกับ ควบคุมและตรวจสอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กล่าวว่า ส่วนใหญ่ในต่างประเทศจะกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้จัดการการเลือกตั้งในระดับประเทศ เพราะไม่อาจกำหนดให้ฝ่ายบริหารเข้ามาเกี่ยวข้องกับการจัดการเลือกตั้งได้เนื่องจากเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสีย ส่วนการเมืองในระดับประเทศของไทยปัจจุบันสามารถเข้าปกครองบังคับการเมืองในระดับท้องถิ่นได้ทั้งหมด การให้ฝ่ายบริหารเข้าไปจัดการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นก็อาจ

ทำให้เกิดปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งอย่างเช่นในอดีต ทั้งนี้ ในส่วนของการจัดการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น อาจกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่น้อยลงกว่าที่เคยกำหนดไว้ก็ได้

ประธานกรรมการสอบถามว่า หน่วยงานใดเป็นผู้ดำเนินการในการจัดพิมพ์บัตรเลือกตั้งในการเลือกตั้งท้องถิ่น

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ท้องถิ่นต่าง ๆ จะเป็นผู้ดำเนินการในการจัดพิมพ์บัตรเลือกตั้งเอง

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการในการจัดพิมพ์บัตรเลือกตั้งเองก็เท่ากับว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีบทบาทในการจัดการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นเลย

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นจะอยู่ภายใต้การกำกับ และควบคุมของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง อาจปรับเปลี่ยนบทบาทในการจัดการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของคณะกรรมการการเลือกตั้งใหม่ โดยกำหนดให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งเองโดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่ในการกำกับ ควบคุมและออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเลือกตั้ง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ปัจจุบันการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นจะอยู่ภายใต้การกำกับและควบคุมของคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่แล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อการดำเนินการในการจัดการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นไปในรูปแบบนั้นอยู่แล้ว ถือว่าเป็นการเริ่มต้นที่ดีในการปรับเปลี่ยน ความรับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้งโดยให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ทำหน้าที่ในการควบคุมและตรวจสอบการจัดการเลือกตั้งเท่านั้น ทั้งนี้ ในส่วนของคณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจะมีที่มาอย่างไรนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะกำหนดให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณาเองหรือไม่ เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาในลำดับต่อไป

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า ปัจจุบันมีแนวโน้มที่นักการเมืองระดับประเทศ จะกลับไปเล่นการเมืองในระดับท้องถิ่นมากขึ้น เพราะมีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้นพร้อมทั้งมี งบประมาณในการบริหารจัดการจำนวนมาก การกำหนดให้ฝ่ายบริหารเข้ามาทำหน้าที่ในการจัด การเลือกตั้งอาจเป็นอันตรายต่อการเมืองระดับท้องถิ่น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นจะเป็นไปในลักษณะที่ให้ท้องถิ่นเป็น ผู้จัดการการเลือกตั้งโดยมีคณะกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่ควบคุมและตรวจสอบ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจาก เดิมที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นผู้จัดการเลือกตั้งเอง ทั้งนี้ อาจกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

นายประพันธ์ นิลประพันธ์ กรรมการ กล่าวว่า เดิมคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีจำนวนห้าคน โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะเป็นผู้คัดเลือก จำนวนสี่คน ส่วนอีกหนึ่งคนเป็นโดยตำแหน่ง คือ หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ส่วนตำแหน่ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะมีการแต่งตั้งจากหัวหน้าพนักงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรส่วนท้องถิ่นแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก็ได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ปัจจุบันปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งในระดับประเทศไม่มีความรุนแรงเหมือนการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ประกอบกับกลไกในการป้องกันการทุจริตการเลือกตั้งที่เพิ่มขึ้นตามที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญก็จะทำให้การทุจริตการเลือกตั้งลดน้อยลง เช่น การกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีระยะเวลาในการพิจารณาเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งชั่วคราวได้ถึงหกสิบวัน หรือการใช้บัตรเลือกตั้งเพียงหนึ่งใบในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น ในส่วนของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะออกแบบกลไกในการป้องกันการทุจริตการเลือกตั้งไว้อย่างไรเป็นเรื่องที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะต้องร่วมกันพิจารณา โดยเฉพาะประเด็นที่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งทำให้ไม่มีอำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย ในส่วนการติดกล้องเพื่อบันทึกภาพการจัดการการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ นั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะดำเนินการได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่ในการควบคุมและตรวจสอบการเลือกตั้ง แล้วให้หน่วยงานอื่นทำหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้ง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ที่ผ่านมาคณะกรรมการการเลือกตั้งจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไปจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเลือกตั้ง เพราะเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีอำนาจที่จะไปจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีเอง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำหน้าที่ในการตรวจสอบและควบคุมการจัดการเลือกตั้ง เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนหนึ่งมีความเชื่อมโยงกับนักการเมือง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า อาจกำหนดให้มีคณะกรรมการซึ่งทำหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยเฉพาะทำหน้าที่ในการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจตำแหน่งผู้บังคับการจังหวัดเป็นคณะกรรมการด้วย หากเกิดการกระทำทุจริตการเลือกตั้งคณะกรรมการชุดดังกล่าวจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกำหนดให้คณะกรรมการชุดดังกล่าวรับผิดชอบเมื่อมีการทุจริตการเลือกตั้ง คณะกรรมการชุดดังกล่าวก็จะพิจารณาสำนวนการทุจริตการเลือกตั้งว่าไม่มีการทุจริต

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ปัจจุบันกระบวนการจัดการการเลือกตั้งไม่ค่อยมีปัญหาการทุจริต

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในส่วนรูปถ่ายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริตการเลือกตั้งนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนส่งมาให้คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ได้ เพราะปัจจุบันประชาชนจะมีกล้องถ่ายรูปเกือบทุกคน แต่ทั้งนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องออกแบบแอปพลิเคชันในการรองรับข้อมูลจากประชาชนให้เหมาะสมด้วย

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า การแก้ไขปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งในระยะยาวต้องทำให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเลือกตั้งของตนเองเป็นสำคัญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งควรกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งระดับประเทศ ส่วนการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายให้องค์กรใดองค์กรหนึ่งเป็นผู้จัดการเลือกตั้ง

โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งจะทำหน้าที่ในการกำกับ ควบคุมและออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ การแต่งตั้งองค์กรใดหรือบุคคลใดไปทำหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณา และให้ปรับเปลี่ยนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นคณะกรรมการตรวจสอบการเลือกตั้งโดยมาจากการแต่งตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งจำนวนสามคน อีกสองคน ให้เลือกจากบุคคลในภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ ยกเว้นเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยหน่วยเลือกตั้งอยู่แล้ว

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือ คณะกรรมการตรวจสอบการเลือกตั้ง หากกำหนดให้ทำงานอยู่ในพื้นที่ก็จะทำให้เกิดเครือข่ายในพื้นที่ที่จะคอยให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือ คณะกรรมการตรวจสอบการเลือกตั้งทำงานอยู่ในพื้นที่เป็นเวลานานก็จะทำให้มีความเชื่อมโยงกับ นักการเมืองในพื้นที่ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งในรูปแบบเดิม ทั้งนี้ อาจกำหนดให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งคัดเลือกบุคคลขึ้นมาจำนวนหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ซึ่งอาจกำหนดให้เรียกชื่อว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแบบเดิมก็ได้ และเมื่อจะต้องมีการ จัดการเลือกตั้งก็ให้จับสลากลงไปทำหน้าที่ในแต่ละจังหวัด ๆ ละสามคน ร่วมกับบุคคลที่ได้รับการคัดเลือก มาจากภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่อีกจำนวนจังหวัดละสองคน เมื่อการเลือกตั้งแล้วเสร็จก็ให้กลับมาทำงาน ในส่วนกลาง

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า อาจกำหนดให้ฝ่ายความมั่นคงเข้ามามีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบและควบคุมการเลือกตั้งด้วย

นายเจียรชัย ณ นคร กรรมการ กล่าวว่า ควรเชิญคณะกรรมการการเลือกตั้งมาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งรูปแบบต่าง ๆ เพื่อที่จะกำหนดกลไกในการป้องกันได้อย่างเหมาะสม ประเด็น ปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงการรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ ปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร แม้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้วินิจฉัยในเบื้องต้น แต่ท้ายที่สุดก็ต้องให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัย ชี้ขาด ไม่แน่ว่าในช่วงที่มีการหาเสียงของผู้สมัครซึ่งมีแนวโน้มที่จะเกิดการกระทำความผิดคณะกรรมการ การเลือกตั้งดำเนินการอย่างไรบ้าง และเป็นผลสำเร็จหรือไม่ ในวันเลือกตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดำเนินการป้องกันการทุจริตการเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่ที่จัดการการเลือกตั้งอย่างไร รวมทั้งการพิจารณา คำร้องคัดค้านการเลือกตั้งดำเนินการเป็นอย่างไรบ้าง จึงยังไม่แน่ว่าควรกำหนดให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งทำหน้าที่ในการตรวจสอบการเลือกตั้งหรือไม่ และการกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการเลือกตั้งจะเป็นไปได้ในทางปฏิบัติหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างรัฐธรรมนูญออกแบบกลไกที่จะสนับสนุนการดำเนินการของ คณะกรรมการการเลือกตั้งไว้จำนวนมาก และยังให้อำนาจกรรมการการเลือกตั้งคนหนึ่งที่พบเห็น การกระทำความผิดสามารถดำเนินการได้ทันทีด้วย เพื่อประสงค์ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการ ตรวจสอบการทุจริตการเลือกตั้งโดยไม่ต้องรอให้มีผู้หนึ่งผู้ใดร้อง ที่ผ่านมากการจับกุมผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับการเลือกตั้งทำได้ค่อนข้างยากเพราะผู้ให้และผู้รับต่างรู้เห็นเป็นใจกันในการกระทำความผิด จึงจะต้องมีการเพิ่มขีดความสามารถในด้านข้อมูลข่าวสารให้กับคณะกรรมการการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น

นายเจียรชัย ณ นคร กรรมการ กล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งควรใช้ความว่า “มีหลักฐานอัน ควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการทุจริตเลือกตั้ง” มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินการ เกี่ยวกับการกระทำทุจริตการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่กล้าใช้ความว่า “มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการทุจริตเลือกตั้ง” ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับการกระทำทุจริตการเลือกตั้ง เพราะเกรงว่าเมื่อคดีไปสู่การพิจารณาของศาลแล้ว ศาลจะยกฟ้องเนื่องจากไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนแน่นอนในการกระทำความผิด จึงควรกำหนดว่าหากคณะกรรมการการเลือกตั้งใช้ความว่า “มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการทุจริตเลือกตั้ง” ในการดำเนินการเกี่ยวกับการกระทำทุจริตการเลือกตั้งโดยสุจริตแล้วไม่ต้องรับผิด ในส่วนการดำเนินคดีอาญาในศาลนั้นก็ให้เป็นไปตามหลักการในการพิจารณาพยานหลักฐานของศาลตามปกติ ทั้งนี้ มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการไปพิจารณาตรวจสอบว่ามีประเทศใดบ้างที่กำหนดในลักษณะเช่นนี้

นอกจากนี้ ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพรรคการเมือง จะต้องไม่เปิดช่องให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดการศึกษาอบรม โดยการเปิดเป็นหลักสูตรการศึกษา แต่ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจจัดให้มีการอบรมในรูปแบบอื่นก็ได้ แต่จะต้องไม่มีการนำสมาชิกพรรคการเมือง เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐมาอบรมร่วมกันในลักษณะที่จะทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์กัน

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพุธ ที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๕๐ นาฬิกา

นายรัฐภูมิ คำศรี
 นิติกรชำนาญการพิเศษ
 นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ
 วิทยากรชำนาญการ
 ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
 ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
 สำนักกรรมการธิการ ๒
 ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์